A
6889

J. RAIŅA

WEHTRAS SEHJA

I. OSOLA APÇAHDIBÂ. ZEHSÎS.

A
6889

Wehtras sehja.

Dsejas

no

J. Raiņa.

Meſti ir kaulini:
Brahſchat uſ preekſchu weeſuki.

1905.
Apgahdajis un rakſtôs eeſpeedis J. Oſols, Zehſis.

1955

L. V. B.
№ In. 107 829
031002 2781
28

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 31-го августа 1905 г.

LATVIJAS VALSTS BIBLIOTEKA

Saule ſemi aŗa —
Arklis ſaļa waŗa —
Uſweł augſchâ ſemos ſlahņus,
Samin ſemê ſenos mahņus;

Wehtra ſehklu ſehja,
Leetus weldſi lehja,
Jaeet ir eewahkt aukas pļauja,
Jakaŗo leelà, negantà kauja.

Wehtras sehja.

Arma virosque cano.

I. Pawaſaras pehrkonôs.
II. Aizinajums.
III. Wahrtus waļâ!
IV. Skrejoſchas ugunis.
V. Sarkanâ gaiſmâ.

I.

Pawaſaras pehrkonôs.

Lauſta ſeemas bahrgà wara,
Atwiſ ſała pawaſara.

Swilpojoſchs wehjſch.

Swilpojoſchs wehjſch,
Danzojoſchs ſneegs,
Kas wiņeem laukâ
Sawwaļu leegs?

Kokeem no galwam
Lapas tee rauj,
Kupenes zeļam
Preekſchâ tee krauj;

Debeſ' un ſemi
Kopâ tee greeſch,
Pilſoņeem azîs
Slapdraņķi ſweeſch;

Wezakeem torņeem
Jumtus tee plehſch,
Beeſakos putekļus
Projam tee mehſch;

Ne tos ſpehj ſargi
Atgainit noſt,
Welti pret wiņeem
Sobenus joſt;

Welti tos guhſtit,
Welti tos ſchaut, —
Wiſu, kas ſatrupis,
Wiņi war gr̥aut.

Swilpojoſchs wehjſch,
Danzojoſchs ſneegs —
Seedons nahk, ſeedons,
Kas mums to wairs leegs!

Seemeltehwa ledus pils.

Uſwara, muhſu uſwara!
Tik ahtra, tik ſpihdoſcha!
Leels ledus kalns ir atſchkehlees noſt. —
Lehnam, ilgam, ſenam
Bij ko grauſt, ko rakt, ko koſt!
Nu ſahkas kalnu welſchanàs
Zihņâs un duhkoņâs.
Luhko, tu ledus pils:
Jau debeſs ir ſils,
Skaidrs un ſpihdoſchs wiſs jums,
Saule atgreeſuſees uſ mums —
Taws nams ſen ſakurtis,
Weens gruhdeens — un wiſs buhs ſakritis.
Uſwara drihſ buhs galiga,
Tik drihſi nebij mums zeriba.

Jau ſprakſt un brakſt,
Plaiſas weras,
Schkilas atplihſt un kriht,
Gals ja ne ſchodeen, tad riht;
Welas, jau welas,
Twaiki kuhp un zelas,

Dahrdoņa dahrd,
Pehrkons grauj,
Pawaſaras wehtra wiſu rauj,
Pehkſchņi wisapkahrt eekleedſas:
Hoi ho! hoi ho!

Pirmà ta tikai uſwara,
Pirmà ſneega kuſchana — —
Meſti ir kauliņi:
Brahſchat uſ preekſchu weeſuli!

Leelàs wehja plehſchas.

Mehs wilkàm leelàs wehja plehſchas
Nepazeetigàm kahjam minot,
Un baltâs kwehlês ſapuhtàm leeſmas
Saules krahſnî:
Wahrijàs wehrſme, karſtums kaiſa,
Wisapkahrt uguns dwaſcha gahja — —

Nu kuſis ſneegs, un luhſis ledus,
Swabadas ſtraumes tek,

Mahkoņu blahķi weļas,
Un zehlàs uguns dwaſchas wehjſch, —
Tas rahwa ſew lihdſi wiſas puhſmas
Un wiſas wehtras un negaiſus,
Un augus iſwilka iſ ſemes
Un wiſus kuſtoņus iſ alam.

Mehs paſchi wiſi aiſrauti teekam lihdſ,
Warenàm rokam muhs pazeł auka,
Un kahjas aiſrauj ſtraume projam
Lihdſi, lihdſi.

Trokſnis wiſus zeł,
Wiſbulites zaur ſneega ſegu,
Sahlites pabahſch iſ ſemes galwu,
Pumpuri walâ ſprahgſt
No neapturami breeſtoſchàm ſulam;
No tahlàm ſemem ſinkahrigi
Putniņi ſchurpu ſkreen:

Seedons ir klaht nudeen!
Debeſs ir ſils,
Augſcham pazelſees gaiſmas pils!

Gaiſmas pils.*)

Iſ tumſas baiſmas,
Iſ pekles plaiſmas
Pee deenas gaiſmas
Pils augſchup ſchwihgo.

Iſ waſcham ſchkeltà,
Pee ſaules zeltà,
Mirdſ ſkaidrâ ſeltâ,
Pahr tahlem ſpihgo,

---

*) Iſ kahdas lugas.

Un ſtalti — ſpihwi,
Wisapkahrt brihwi,
Jaun ſpirgtu dſihwi
Kà ſtarus ſtihgo.

Kà mihkàs glaime
Seed laime, laime, —
Kà weena ſaime
Zilweze lihgo.

Pehz ilgas gukas.

Duhmi laiſki ſteepjas
Pahri jumiu galeem
Pawaſaras gaiſa peeguruſchi.

Lehni migla lihkà,
Sneegi kuhſtot raiſas,
Pus pa meegu behrſi ſtaipa ſarus.

Kruhtis ſmagi zekas,
Kà pehz ilgas gukas,
Kà pehz ilgàm, ſahpês zeeſtàm deenam.

Waigôs paſpihd ſahrtums,
Luhpas lehni ſmaida,
Itkà netizot wehl jaunàm wehſtim.

Plakſtiņi tik ſmagi,
Azis kaunas gaiſmas,
Sirdîs aiſraduſchas preeka juhtas.

Wehl faule dus.

Wehl faule dus,
Bet peleks ſwihſt jau rihts;
Tik ilgi, gruhti ir winſch ſagaidits —
Bahls gaiſchums lehni aiſnem mahkonus,
Wehl faule dus.

Wehl faule dus,
Bet tumſas baigs jau grimſt,
Kas wiſu nakti ſtàs, ſirdis rimſt,
Jau ſchaubas kriht, nu atlaid lozekkus,
Kaut faule dus.

Wehl faule dus,
Bet drihſ jau ſkanès lauks,
Drihſ zelſees putnini un ſeedi plauks,
Tihs ſelta autôs faule ganinus —
Wehl faule dus.

Wakar un ſchodeen.*)

Wakar.

Wehtra pahr juhru kauz,
Mahkonus kopâ trauz,
Aurà, aurà!
Tumſu un negaiſu dweſch,
Wiſu ſpihdumu dſeſch
Juhras ſalâ maurâ
Aurà, aurà!

*) Iſ kahdas lugas.

Schodeen.

Wehſma pahr juhſu ſchņahz,
Mahkoņus projam wahz,
Klaidà, klaidà;
Saule pahr lihmeni ſlihd,
Mirdſoſcha juhſa ſpihd
Leegi laimigâ ſmaidâ,
Uſwaras ſmaidâ.

Sihkais laiks.

Schee ſihkee laudis, ſchis ſihkais laiks,
Un wiſam pahri ſchis pelekais twaiks —
Tur ſauzeja balſs beſ atbalſa ſuhd,
Tee ſihkâ meerâ un laimitê truhd.

Tee ſawas peerites krunkâs rauz,
Un dſiļdomigi degunus ſchņauz,
Tee puhlas ſirſniņu dſirkſtês puhſt,
Bet kà lai leeſmas iſ plehnes pluhſt? . . .

Wiſs aiſpuhſts prom, wiſs noſlauzits noſt!
A! o!
Tà bij! tà bij; ho! tà wairs naw.
Laiks tapis leels, ej laukâ, rau!
Twaiks aiſpuhſts prom, meegs noſlauzits noſt,
Wairs newar duhmi azîs koſt.

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Pats rahmakais.

Ikweens, i pats rahmakais nemeerâ,
Pajautà tam tikai kluſumâ,

Teiz: waj tà ir labi, waj patihk tew ſals?
„Ah kluſak, tas maḩz mani, klaht jau mans gals,

Wairs iſturet newar!“ „Tad neturi.“
„Ja, ko tad meḩs waram, meḩs, nabagi!“

„Bet wiſi lihdſ?“ — „tad gan, tad gan,
— Jau wiſas malas no pawaſ'ras ſkan, —

J nabagam ſlikti, i bagatam,
Meḩs wiſi ſcho ſeemu nolaḩdam.“

Ikweens, i pats rahmakais nemeerâ,
Bet runat . . . jau klaji to paḩrrunà.

Tik wiſi lihdſ — tad gan, tad gan,
Jau wiſas malas no pawaſ'ra ſkan.

Tà nepaliks.

Tà newar palikt — un nepaliks,
Par welti zerat, ka ſtraume ſihks,
Ka uhdeni paḩrſkrees un aprimſees,
Un atkal wiſs pa wezam ees.

Lai ledus zik ſtipris, zik ſkaiſti mirdſ,
Peḩz brihwa, peḩz dſihwa ilgojas ſirds —
Tà newar palikt, tà nepaliks:
Lihdſ paſcham pamatam jauns wiſs tiks!

Pawasaras sala wara.

Pat wiswezee, lihkee behrsi
Tehrpjas uskrihtoschi sali,
Kehrkstoschi, bet totees skali
Maigas juhtas isteiz kraukli.

Tee tee paschi kraukli, kureem
Darbs gar nahwi tik un maitam, —
Tagad winus saldàm saitam
Welk us dsihwes pawasaru —

Paees laiks — tee kraukli gudri,
Panems sew to labo teesu,
Tad tee knahbs i dsihwo meesu,
Slawedami pawasaru.

Un tee wezee lihkee behrsi —
Drihs teem kauns buhs salà tehrpa,
Nodseltès teem matu zehrpa,
Sehri nokahrsees teem sari.

Tomehr tagad lihkee behrsi
Lihdsi tehrpjas spirgti sali,
Gudree kraukli nedrihkst skali
Preti runat pawasarai.

Weza lauscha stahsti.

Jr wezu lauku lauschu stahsti:
Kurâ deenâ top meschi brahsti,
No ta laika pehz mehnescha
Nahk galiga sneega kuschana —

Nahk ſeemas waldibas pehdejs gals,
Sabruhk wiſs winas ſtingrums un ſals:

Sneega mirdſoſchàs pilis gruhſt,
Ledus zeetokſchņa ſeenas kuhſt;

Warenàs ehkas, kas muhſcheem bij zeltas,
Sakriht tik ahtri no ſaulſtareem ſchkeltas;

Waſchas, kas tureja ſakaltus
Strautus un upes un eſerus, —

Kas wiſu dabu ſaſchņaudſa,
Aukſtums, kas wiſu nahweja —

Kas norehja ſahli un pukites,
Kas aiſdſina ſtraſdus un ſihlites.

Kas brihwajàm dſeeſmam lika kluſt,
Paſcheem dſeedatajeem pa ſweſchatni ſuſt;—

Tas tagad beigâs noſuhd pats —
To greeſdamees ſamaļ laika rats. — —

* * *

Kà wiſu ſals bija poſtijis
Laukâ un meſchâ notukis!

Kà wiſa dſihwa kuſtoņa
Bij kuhtîs un alâs eetrenkta!

Kà bailigi mahjâs turejàs
Katrs ſawâs ſchaurakâs robeſchâs!

Kà nerunaja, tik tſchukſteja ween,
Kà drebeja muhſcham, nakt' un deen'!

Draugs draugam pahrſtahja uſtizet,
Wiſas domas ſew wajadſeja paturet;

Wisapkahrt bij nodewiba un ſpeegi
Un nakts un kluſums un nahwes meegi...

Sals tagad beigâs noſuhd pats,
To greeſdamees ſamat laika rats!

* * *

Tà muhſcham tas bijis un muhſcham tà buhs —
Kas domaja to, ka wiſs reiſ gruhs?

Kas wiſu grahwa, tas ſagrauts pats,
Uſ mums ir atgreeſees ſaules ſkats.

* * *

Sals neſaprot ween, kas notizis —
Winſch pats ſawai warai bij tizejis:

Ka muhſcham tà bijis un paliks ar',
Ka wehrſtees nekas ne ſpehj, ne war.

Sals pikti meklè, kas wainigi:
Tee buhs gan tee gahjeji — putnini;

Pa pilſehtam, laukeem tee apkahrt ſkreen
Un ſeedoņa wehſtis ſludina ween;

Winſch leetu un kruſu uſ galwam teem ber,
Un atpakaļ dſen tos un ſproſto un ker. —

J ſahlites ſemàs ſchkeet wainigas:
Ka aſnus zaur ſneegu laiduſchas, —

J dſihwibas ſula, kas ſarôs kahpj,
J kuſtoņa, kas iſ alam rahpj;

Wisapkahrt ſchķeet wiſi tik dumpneeki,
Kas kerami, karami, kaujami!

Sals apſardſibu ſteidſ ſtiprinat,
Lai wiſu, kas dſihws wehl, war ſtindſinat,

Wiſâ ſemê karaſtahwoklis,
Tad ſemê buhs meera miteklis!

* * *

Ak, nejehga ſals, winſch neſaprot,
Ka wainigs ir laiks, kas ſauli mums dod:

Laiks peepildijees, wiſs mainijees,
Luhk, ſaule, pats pamats ir apgreeſees.

Ta dſihwina wiſus, ta wainiga,
Ta wiſus par waroņeem padara:

Ka ſalam par ſpihti putnini dſeed,
Ka ſneegam zauri aſnini eet,

Ka i pats biklakais drebet beidſ
Un lihdſi brahļeem zihņâ ſteidſ —

Bars welas kà ſpehka mutulis:
Nahwe, kur ir taws dſelonis?!

Laiks peepildijees, wiſs pahrwehrtees,
Pats ſaules pamats ir apgreeſees.

* * *

Schinîs deenâs teek meſchi brahſti:
Peepildas wezu ļauſchu ſtahſti —
Sabruhk par ſeemu dſihwibas lahſti!

Pawasaras wehtra.

Gar wisu wakarpusi putens zelas,
Pahr kalneem atnahk ledus lausejs wehjsch,
Kà wilnis debesjsjuhrâ semjup welas,
Bruhk lejâ krahkdams, neturami spehjsch.
Gaiss apkahrt nodreb druhmâ ruhkoņâ,
Pret krastu selga behg un wilņi schkelas.
Kur wehja smagee soli sper, tur brahksch,
Beess, muhscheem kaltais ledus wairogs sprahgst,
Un wischņi schkihst un luhst kà stikla schkilas,
Kad smejot sehņi jauneem sahbaziņeem
Skreen rihtôs ledu paltês saspahrdit.

No wehja brahsmas juhra eekauzas,
Ar schalti augschâ schlakšta bangu schlahzes,
Plihst wilņi, putas schkihst un apkahrt schņahz,
Jš wilņu schkeltnes kuhpot isschaujas
Leels, duhmains, besweidigs un sprauslojoschs,
Kà kalna galwa balteem putu mateem,
Jš mutes garaini, pahr azim uhdens: —
Pats juhras wezis galwu pabahsis,
Tik sils un sarkans sejs kà noplikets,
No aukstuma un dusmam trihzedams,
Tà noskaitees par trauzekli kà plihst,
Neweena wahrda newar parunat,
Bet schpetnâ balsi tikai rehz kà swehrs,
Ka wisi krasti dreb no kaukoņeem.
Bet wehjsch tik skaleem smeekleem pasmejas,

Wehl paplehſch wetſcha ſlapjo zekulu
Un tahlak drahſchas rihbot, ſmejot, braſdot,
Lihdſ ſmejas kaiwas ſpilgteem kleedſeeneem,
Un atraiſiteem ſpahrneem wehtrâ lihgo.

Wehjſch tahlak drahſch pàr kahpam, ſmiltim, laukeem,
Traks trokſnis, weefuls, putekli un nemeers,
Un moſchanàs un karſch un zihņas ſeko.
Pahr kuhtreem meera meſcheem brahſchas wehjſch,
Un kur winſch uſbruhk, wiſi koki dreb;
Pret klintim, namu jumteem, zits pret zitu,
Kur kuŗais ſpehdams, behrſi ſareem ſleenas,
Un luhko peeturetees peelihkſtot,
Lai neapgahſtos wehtras nikumâ,
Kluhp, pazeļas un kriht no jauna grahbti
Un ſarus ſtaipa luhdſot: — wehtra brahſch,
Pa gaiſu pehkſchņi aiſſweeſch wahrnu baru,
Uſ preekſchu gruhſchot, ka tàs pahrmetas,
Un ſaſpurotas neweikli ſteidſ glahbtees,
Kad atkal ſweeſtas, kehrzot aiſkunkuro.

Schņahz garam ſneegs ar juhŗas ſmiltim jaukts.
Pa ſauſeem ſareem drahſch; tee luhſt un brakſch,
Aiſ duſmam platos plezus preedes rauſta,
Ar ſlaikeem ſtahweem ſmuidri iſlokotees
No pahrwarigàs brahſmas, galwas krata,
Kad tumſchee mati azîs nokaras.
Schwihkſt atkal garam mutuls putekļu,
Ar rauſchanu rauj ſkujas, ploſas wehjſch,
Plehſch kokôs wehjplihſas ar trakàm ſteigam;
Waj wiſa gada mehſlus ſagraḫbdams,
Waj raudams ſemê ſeemai gultas weļu,

Waj wiſu pahrkratidams, wehdinadams
Un peeſmakuſcho ſeemas iſtabu
Zaur zauri iſpuhſdams ar ſwaigu dwaſchu,
Lihdſ paſcham pehdigajam kaktiņam
Jt wiſu ſmalki tihri noberſdams,
Ka nepaleek ne kriſlits. Skrej un ker,
Un wiſur eeſkatas un parauſta,
Waj weetâ wiſs, waj ſtipris, jauns un audſejs,
Waj jumti turas, ehkas, pihlari?
Kurſch wahjſch, to ſalauſch weenâs drumſtalâs.
Un atkal ahrâ brahſch atņemdamees,
Wisgaram tihrumus un eelas mehſch,
Beſ ſchehlaſtibas koku matus ſukà,
Gruhſch ſneegu noſt, lauſch wezo ledu puſchu,
Kà galdu notrin zeļu brauzejam,

Jo wehjſch jau zerè paſchu leelo kungu,
Kurſch ſalâs ſihda drehbês atwiſès,
Kas iſmargotas balteem ſeedu rakſteem
Ar ſeltu zauraustas un ſmarſchu pilnas.
Wehjſch puhſch, lai pihſchļus neſkar goda tehrps,
Lai ſmalkàs kurpites naw jamehrz paltês,
Lai wezà dſihwe jauno netrauzè,
Kas, elpu aiſturot, ſen trihſ un gaida,
Lihdſ atjahs leegâ wehja wehſmiņâ
Uſ balta ſirga muhſcham gaiditais,
Un muhſcham tehlotais un ſludinatais,
Un wiſa remdetajs un peepildìtajs: — —
Tik lehni, leegi kumeļſch atſoļos,
Ka ſahle neleekſees ſem wiņa kahjam,
Ka ſeedu putekliſchi nenobirs

No ſegas ſihda puſchku ſkarinam,
Tam drehbes balta, zaurſpihdiga ſelta,
Tam pate mihlà ſaule galwâ mirdſ,
Tam baltâs rokâs laiſtas meers un laime, —

Tad ſmaids pahr ſemes waigu pahrlidos,
Tad laika ſchalkas kluſi aiſwilnos,
Un muhſchi apſtahſees, kas rit beſ ſkaita,
Laiks atelſt ees un beigſees wina gaita.

II.

Aizinajums.

Nu wiſi lihdſ, tik wiſi lihdſ —
Auſt brihweſtibas ſelta rihts

Wiſi ſihki putnini,
Wiſi lauku ſtahdini,
Wiſu ſemju wahrgdeeni —
Saweenojatees!

Sihlites wehsts.

Sihka sihlite wehsti nes,
Taisni no paschas saulites,
Dseed weenâ balsi dseed:

Seedons jau seed,
Seedons jau seed!
Wiseem pret seemu lihdsi buhs eet!

Sihlite sehd us sariņa gala:
Nebuhs wairs seemas, nebuhs wairs sala!
Sihlite sarâ no sara skreen,
Dseed tik to weenu, to weenu ween:

Nahks wisi, nahks wisi, nahks!
Kopâ sahks, kopâ sahks,
Wisi lihds, wisi lihds, wisi lihds!

Laukâ!

Juhs sihkàs sihlites,
Juhs kusiàs lapiņas,
Laukâ, laukâ!
Smalkee, salee sariņi,
Un pumpuriņi,
Un skujiņas,

Maja ſeedites,
Putni ſtraſdini,
Jahņu tahrpini,
Pelekèe wihrini,
Semes ruhkiſchi —
Laukâ, laukâ!

Purwa waiwarin, zelees,
Un ſkumjais behrſs
Wehdini ſareem,
Klihdini miglu;
Un leelàs azis,
Atſpihdat leeſmam —
Laukâ, laukâ!

Jſ melneem duhmeem,
Jſ putekłu peklem,
Jſ apakſchſemes
Nahk melni ſtahwi
Pazeltàm galwam,
Sauz wiſus lihdſi,
Kà leeſma preekſchâ
Teem ſarkana plandas —
Laukâ, laukâ!

Wiſas garàs ilgas
Kłuhs peepilditas,
Wiſas ſchehlàs ſehras
Kłuhs remdinatas,
Mihłà ſaulite ſpihd,
Tumſchà mahkoņu ſega kriht —
Laukâ, laukâ!

Krehflas behrniņi.

Zaur preeſchu meſcheem zauri
Spihd ſpoſchi ſahrtumi,
Tur mihļà ſaule ſkatas,
Waj gul wehl tihrumi.

Wisapkahrt ſneegs un ſala
Un migla tahlumôs,
Guļ tumſâ meſcha mala, —
Drihſ dſirkſtês wiſuļos.

Nahz ahtrak, ahtrak ſaule,
Kahp augſtak debeſîs,
Sche krehſlas behrniņi ſchaubas,
Waj maſ tewi ſagaidîs.

Ak, maſtizigee, ko gauſchat?
Luhk meſchmala ſeltâ jau mirdſ,
Hej! Lezoſcho ſauli pauſchat,
Lai lez jums lihgſmibâ ſirds.

Maja ſeediņe.

(Par peeminu Reginai.)

Slaiks, magis auguminſch,
Diwi ſaļi ſpahrniņi,
Pilna balta galwiņa
Smarſchas ſeedeem.

Suhnu ſegâ,
Tumſchu preeſchu ehnâ
Spahrninî leezas,
Smarſcha zelas:
„Pluhz mani, meitiņa,
„Maſu maja ſeediti,
„Spraud pee kruhtim,
„Staigà pa ſauliti;
„Weenu azumirkliti
„Spihdet gaiſmâ,
„Lai tad twihkſtot
„Nokaras galwiņa.

Purwa waiwariņſch.

(Manam Jahnitim.)

Dſeltens, iſkaltis,
Kails guł tihrelis,
Kropłàm eglitem,
Duhmu nomalem,
Reti ween ſmildſiņas
Deenduſâ pliwinas.
Purwa waiwariņſch,
Rahwas dſehrajiņſch,
Notuł iſmetees
Muhſcham ſnauſch eereibees;
Apkahrt lihkſt tukſchas ſmilgas,
Tahlumôs kalnus redſ,
Un wiņa ſenàs ilgas
Duhmi un migla ſedſ.

Skumjais behrſs.

Kuhp balta migla
Par melneem arumeem,
Par ſalàm pławam ſteepjas,
Gar meſchmałeem.
Kuhp migla lehni, lehni,
Zełas un atpakaļ kriht,
Mirdſoſchas lahſas rehni
Kà ſaules ſehjums ſpihd.
Ap weentuļo behrſu purwâ
Debeſîs migla kahpj,
Behrſs atzełas aſi no purwa
Un ſkumjas wiņu grahbj.

Drebokſcha firds.

Kà ſlapji palagi
Iſkahrti mahkoņi,
Pa garu leetu
Mirkuſchi;
Wisapkahrt atmatas
Miglotas, raſotas,
Zaur ſihku ſeetu
Slazitas.
Leen putni pehrkliſchôs;
Drebot kà tirpuļôs
Sirds ſiltu weetu
Sew wehletos.

Weentuła dſeeſmiņa.

Maſa dſeeſmiņa —
Jahņu ſpihgainits,
Saļa leeſmiņa;
Wiſs ir krehſlâ tihts.
Tumſchais preedulajs
Druhmu ſapni ſnauſch.
Ceļâ needulajs
Kluſâ balſî gauſch.

Wilka aztiņa mirdſ,
Balſs iſ tahluma ſkan:
Deg weena weentuļa ſirds,
Weentuļa dſeeſmiņa ſkan.

Lauka akmens.

No druwas iſmeſts
Guļ eſchmalâ
Smags peleks akmens:
„Nu, kà tad nu tà?

„Kà tas ir nahzis?
„Es iſmeſts? par ko?"
Winſch lehni ſem ſewis
Noprahto.

„Iſ rudſu widus,
„Kas jautri ſek,
„Met mani ahrâ
„Un meſchmalâ wek:

„Es rudſus ſpeedis
„Un leedſis teem dihgt!
„Waj nenahkas wairak
„No ziteem teem nihkt?

„Zik ſirgi mina,
„Zik ſaimneeks pats,
„Zik iſknahba kraukli,
„Zik ſabrauza rats!

„Tik mani met ahrâ:
„Ko tu te nahz?!"
Ta neſajehdſ akmens
Mukka prahts.

Winſch muhſcham tà prahtos
Tur eſchmalâ,
Lihdſ ſuhnam apaugs
Pehzgalâ.

* * *

Tu mukka akmens,
Waj tà eet tew ween?
Tà tuhkſtoſchus iſmet
Ik katru deen. — —

Nerimu ilgas.

No gultas augſchâ ilgas tewi rauj;
Tu karſtàm azim aklâ tumſâ werees.
Wehl nedſeed gaiſi, meegs wehl wiſu ſkauj;
Pehz drehbem, apawa tu tauſtot kerees.

Wehl tikko deena gruhtâ zihņâ ſwihſt,
Wiſs baigâs ehnâs ſchaubas, — kur lai twerees,
Kad ſemes peerê aukſta raſa lihſt?

Ak, baigo krehſlu tu ar ſkatu ſchkeltu,
Pahr wiſu ſemi leetu ſaules ſeltu!

Takſchà dwehſele.

Tas ſaldais mihlas dſehreens
Tik ilgi kuhſojis,
Pa garo, karſto nakti
Jr nowadis:

Met apkahrt ſalo trauku,
Tu reibis, ko tu dſer?
Aiſ loga rihts jau klauwè,
Ej durwis wer!

Leelàs azis.

(Manai A. R.)

Pahri mehram leelàs azis,
Ko juhs ſkatat ſehri-welgas,
Silas tukſchas — ſirds waj nodreb —
Diwas ozeanu ſelgas?

„Mana dwehſle leela juhra,
„Neaugliga," azis ſuhdſas, —
„Atwerees tu dſelmes awots!
„Dſihwa uhdens dwehſle luhdſas —

„Dſihwa uhdens, wehtru, bangu,
„Kas pahr malam kauzot ſchlahktu,
„Kas par manu rahmo muhſchu
„Lihdſi pehrkonſtrahwai nahktu.

Niziga dſihwe.

Schi dſihwe ir tik niziga,
Tik wehlu winu rokâs turam,
Un kaut waj dwehſles kwehleem kuram,
Tik maſ ta ſpihd un ſaſilda: —
Nes winu ſahrdâ, lai to baro,
Lai kopu leeſmâs karſtu gaiſmu ſtaro!

Uſ balto juhru.

Sem ſewis kluſi
Smejas ſtrautiņi,
Wiſi uſ weenu puſi
Tekoſchi;

Pa ſahlitem wijas
Lihgſmas urdſiņas,
Kà baltas dſijas
Iſſteeptas;

Un zelam teeſchi
Pahri ſkreen tehrzites,
Kopâ turas zeeſchi
Kà meitenes.

Treez, tehrſè un tſchalo
Smalkàm balſtem,
Meegu iſ azim ſkalo
Sahlitem.

Uſ Daugawiņu,
Kas pilna ſeedu tek,
Wiſi ar ſeedoņa dſiņu
Gawilês ſek;

Ta dahrgo naſtu
Nes ſilâ juhriņâ,
Putu ſeedeem kraſtu
Balinà.

Pahr balto juhru
Kahp kupli mahkoņi,
Raſmibas pilnu puhru
Pahr ſemi lejoſchi.

III.

Wahrtus wakâ!

Lai ir grûht',
Wajaga ſpeht:
Stipram buht,
Uſwaret.

Nahwes sihmetee.

Wisapkahrt naidâ sastinguschas sejas,
Us peerem nahwes pirksteem sihmetas, —
Tàs mutes scheepj un sobus nirds un smejas;
Lihds kaulam naw ne dsirkstes dsihwibas.

Tur welti sirdis degt ar juhtu leesmam,
Kà welti ugunskuru ledû kurt,
Kà seemu neaisdsiht ar seedondseesmam;

Tur paschas saules wehrsme war tik gurt:
Tik jaunôs sarôs spehj ta dsihwi burt.

Bes sawas dsihwes.

Jums pascheem sawas dsihwes nawa,
Kas spehzigi is eekschas augtu, —
Nu leekas jums, ka wiss juhs schnaugtu;

Naw lepnuma, neka naw sawa,
Ko sew kà swaigsni peerê spraustu:
Jums atleek tik, lai wisu leelu skaustu.

Godigs liberals.

Winſch ar' reiſ lihdſi bij, bet atpakaļ
Turp atgreeſees, kur ſahkàs wina gaita —
Sihk-ſihki tekot — takts trihsaſtotdaļ —
Pa leelzeļu, kur druhſma pluhſt beſ ſkaita.

Nu dſihwe tek tam atkal wezo zeļu,
Winſch leelâs dſirnâs lihdſi maļ un maļ,
Un teiz, ka uſweikt newar ſelta teļu;

Winſch maldus ſmej un ſkaļi meeru pauſch,
Kad kruhtîs kluſi paſcha reebums grauſch.

Dwehſele dſiļà.

Dwehſele dſiļà,
Nepeepildamà,
Kwehlo un ſalkſti
Neiſſakamas
Mihleſtibas;

Dwehſele bagatà,
Tu tikai ſalkſti,
Lai tewim buhtu
Wairak ko atdot:
Domas un juhtas
Dſiļakas atdſimſt,
Tu winas apkahrt kaiſi

Ar ſawàm dewigàm rokam
Kà ſehklu welganâ ſemê. —

Tu uſnemtos wiſas ſahpes,
Raudatu wiſas aſaras,
Bet dſihwes pabehrni
Nedſird tawu balſi,
Tik neiſſakami mihkſto,
Jſ ſirdsdſiłumeem pluhſtoſcho. —

Weentuła, meegaina
Eet paſaule tahlak,
Tai netop ne karſti, ne aukſti,
Ta neſpehj ſajuſt,
Ta neſpehj domat,
Ta weenmehrâ ſoło
Sem juhga ſtenot.
Un nepazeetigà dwehſ'le
Sarauj ſaites,
Ta trauzas uſ augſchu
Jſ dſiłakeem dſiłumeem,
Niknakâs ſahpês,
Negantâs duſmâs
Ta mutuleem iſwerd
Lahſtus un draudus,
Kà ſemes trihzê
Lahwu un akmeņus
Wulkans.

Bet meegainà paſaule
Jſ gułas rauta,
Sit tewi kruſtâ. —

Dwehſele dſilà,
Nepeepildamà,
Kwehlo un ſalkſti
Neiſſakamas
Mihleſtibas.

Swans.

Beidſamais ſiteens
Jau noſkanejis:
Swans tahli pahr laukeem
Jr ſkanas lehjis.

Ar wara mehli
Jr wehſti paudis,
Sauzis un zehlis
Aiſ meſcheem łaudis.

Wehl ſewî notrihſot
Nodun ſkanas,
Gaiſt ſauzeja balſs:
Beſ minas, beſ ſwanas.

Sirdsaſinis.

Tu dewi ſawas ſirdsaſinis,
Ko wiſu aptwert un weidot ſpehji, —
Ne grauds no tawa naw uſdihdſis:
Tu ſauſâ akmens laukâ ſehji.
Ees gadi, ſchi augums buhs iſmiris,
Tad leetu un ſelmeni atneſis wehji:
Ap ſalo tihrumu ſweſchi waigi
Brihnotees ſtahwès — tu duſeſi maigi...

Preekſch ka tu dſeedi?

Preekſch ka tu dſeedi?
Waj pats to ſini?
Preekſch ka tee ſeedi,
Ko pławâ ſchkini?

Tu ſirdî tos pluhzi,
Tu dwehſ'lê rahwi,
Suhrſtoſcho bruhzi
Sew eeplehſt łahwi;

Tu pilnàm rokam
Ber ſeedus uſ eelas,
Ar tawàm ſirdsmokam
Łaudis leelas.

Ņem ſahłot, wahrdot
Kaites wahjam,
Wehl nes tos pahrdot,
Waj ſamin kahjam.

* * *

Ak, ſeedu kwehlo
Man audſchu audſes, —
Waj tos lai ſchehlo
Preekſch jaunàs draudſes?

Łuhk, manu ſeedu
Meitiņas leezas, —
Ko waļigi ſweedu,
Rok' rokâ ſneezas:

Ta puķu krahſas,
Ta ſmarſchu bauda,
Ta ſawas mahſas
Sew matôs ſprauda;

Tur paſpihd ſmaidi,
Tur azs top walga —
Ko, ſirds, wehl gaidi?
Ta tawa alga.

Ko ſehjejs behdà!

Wehl deen-deenas zauri
Lihſt leetu leeti,
Mirkſt purwâ druwas,
Nihkſt ſakee dſeeti.

Wehl deen-deenas zauri
Brahſch aukſti wehji,
Rauj jauno ſehklu,
Ko tikko ſehji.

Ko ſehjejs behdà,
Lai nahk i ſneegi,
Wiſs ſalâ ſaſtingſt,
Wiſs aiſmeeg leegi.

Tas meegs, ne nahwe —
Lauj aſneem duſu,
Tee peeaugs ſpehkâ
Un breedìs kluſu —

Un ſaules ſobi
Kad ledu grauſìs,
Tee ſaulei preti
Sew zeļu lauſìs.

Memorandum.

Gaidit juhs gaidijàt ilgi un zerejàt muhſchus pehz muhſcheem;
Retu reiſ praſijàt ko, — tizigi luhdſatees ween.
Gaidit un zeret ir labi, un rahtni ir praſit un luhgtees:
Labak ir negaidit daudſ, neprafit, neluhgtees — nemt.

Balfis iſ miglas.

Schalz wehjſch un ſalos ſarus kuł;
Es ſkatos zaur ſeedoſcho ſahli,
Ka muhſchigôs twaikôs pilſehta guł,
Wisapkahrt tai migla tahl-tahli.

Aiſ pelekàs miglas dobji duhz,
Kà apſpeeſti waidi tik druhmi,
Kà ſwani dun, kà klaudſ un ruhz,
Kà raud... bet wiſu mahz duhmi.

Lihdſ kalneem ar wehju tik noſkaŗas klihſt
No pilſehtas trokſchņeem un waideem,
Pret ſaļeem ſareem noſkaŗas ſchķihſt,
Wehjſch iſmehtà wiņas ar ſmaideem.

Kur waidu atbalſs uſ pukitem kriht,
Tàs lehni galwiņu loka,
Un raſa ſilſeedu aztiņâs ſpihd:
„Kas juhs beſ gala tà moka?

„Ko balſs jums tik wahja? Ko bahlis waigs?
„Ko azis tik drudſchaini raugas?
„Sche nahkat dufet, ſche maurs tik maigs,
„Sche ſargam ſtahw egles tik ſchmaugas!"

„Mehs nenahkam dufet, nedſ atwaļu ņemt,
„Tik redſet reiſ ſauli beſ twaikeem,
„Mums tumſu un miglu liktens grib lemt
„Schaî dſihwê uſ muhſchigeem laikeem."

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

* * *

Schalz wehjſch un ſalos ſarus kuł;
Es ſkatos zaur ſeedoſcho ſahli,
Ka beeſôs twaikôs pilſehta guł,
Wisapkahrt tai migla tahl-tahli.

Seemas nowakars.

Eedſeltenâ, neſpihdigâ gaiſmâ
Saule ſeemas nowakarôs aiſeet,
Deenu deenâ weenmułigu zełu;
Garàs naktis ſtaipas ſchahwadamàs.
Es tatſchu newaru naktis ahtrak padſiht,
Sauli ilgak noturet ſemes wirſû,
Semes waigu atgreeſt ſaulei preti:
Dſelt es tik waru juhſu ſaules ilgas,
Kurt jums kruhtîs karſtas duſmu kwehles,
Pirkſteem aiſſkahrt pusdſijuſchàs bruhzes,
Łai ar nakti juhs man neapraſtu,
Netizetu tumſas muhſcha warai.

Waronu laiks.

Ilgu pilnas
Garas deenas
Weenmuļ-ſehrâs
Wirknês ſeenas,
Tumſchi draudoſchas naktis nahk.

Ilgu pilnas
Kluſas dſeeſmas,
Nebeidſamas
Slehptas breeſmas —
Tàs tik ſirdis wehl ſajuſt mahk.

Ikdeenibai
Ween ir wara —
To par deewu
Sewim dara
Peeluhdſ, upurus trihſot tai wahk.

Ak, juhs wahrgàs
Baiļu ſirdis!
Waj neweens wehl
Neiſdſirdìs:
Waronu laiks ſawu gaitu ſahk.

IV.

Skrejoschas ugunis.

Ugunis sihmes dod —
Wisapkahrt atbildi rod.

Skrejoschas ugunis.

Pa eelam schurp un turp
Paspihd uguns un skreen,
Nowelkas spihdoscha schwihtra;
Usleesmo atkal un suhd,
Swana un rati rihb,
Laudis nemeerâ baidas:
Kas ir? waj deg? kur paspruzis uguns?
Jeb waj wini nahk?
Blahsma sudina debesîs,
Tahlumâ skali kleeds,
Paskreen garam bars,
Tad atkal wiss ir kluss
Un gaida
Weenâs bailês un ustraukumâ.
Bet ugunis schaudas schurp un turp,
Ari tur tahli, luhk,
Aiss pilsehtas nomalem
Pee pascha debess apwahrsna
Sihzina leesmina pasib,
Kà jahnu tahrpinsch;
Tur wehl, un tur wehl,
Arweenu wairak un tahlak;
No kalna us kalnu dsirkstes lez,
Weet-weetumis
Skrejoschas ugunis,
Kà sasinâ
Wisâ tahlâ tahlumâ,

Kà gaida ko,
Kà gatawo — —
Skrejoſchas ugunis
Wisnotulis.

Kahwi.

„Luhk, ſarkani kahwi
„Debeſis mahzas,
„Pauſch karu, poſtu un nahwi!"

Juhs, trihzoſchee nelgas:
Sen kari ſahzàs,
Jau bango kà paſaulsjuhru ſelgas.

Ne kahwi tur kaujas,
Tur ugunis ſpihgo,
Pa juhſu jumteem jau leeſmas ſchaujas.

Juhs gulat un gulat,
Bet leeſmas lihgo;
Pat nomodâ wehl juhs mehles tik kulat.

Lai kopâ wahzas,
Lai ſargatees mahzas,
Lai zirwji ſchwihgo!

Jau grumbâs debeſis peeri rauz.

Jau grumbâs debeſis peeri rauz,
Bet wahjàs ſirdis pee zeribas kłaujas,
Tàs pałahwibu par droſmi ſauz,
Uſ mihligàm wehſmam un brihnumeem łaujas,
Tàs mirdſoſcheem taurinēem pakał trauz,
Kad grumbâs jau debeſis peeri rauz.

Filiſtris aprilî.

„Te ſneeg un ſalſt bahrgak,
„Te atlaiſchas, kuhſt,
„Te ſaule, te putens,
„Te wehji un ſchuhſt. —

„Teiz, kas tik te iſnahks?
„Kahds buhs tas gals?
„Waj panahks ko ſeedons,
„Jeb atkal buhs ſals?"

Kas iſnahks? kas dała?
Łai iſnahk kas grib!
Prom ſeema, nahk wała,
Łuhk ſaule kà ſchib!

Łai ſneegs nahk, lai leetus,
Sauz tà to, waj tà —
Zik ilgi ſneegs waldìs?
Ees neſinâ.

Luhk ſeme pate
Jau waigu greeſch
Pret ſauli — un ſeemai
Teeſu ſpreeſch!

Kineeſcha preeſtri.

Pee ſilàm, ſkaidràm debeſim
Eet ſaule augſchup, bet iſtahlim,
Bet iſtahlim tai breeſmas draud,
Teiz kineeſchu preeſtri, un tauta raud
Pehz ſaules, mihłàs ſaules.

Leels puhku bars ſauli aprihſchot,
Tad tumſcha ſeme palikſchot, —
Lai labak to ſweziſchu gaiſmiņâ
Mehs trihſot ſchaurâ iſtabâ
Pehz ſaules, mihłàs ſaules.

Lai raudot un luhdſot ar waimanam,
Ka ſirds taptu mihkſta teem warmahkam,
Lai ſolotees muhſcham teem paklauſit,
Un turetees rahtni un nepraſit
Pehz ſaules, mihłàs ſaules. — —

Mehs netizam wairs teem preeſtereem,
Nedſ wiſeem teem breeſmigeem baidekleem;
Tik brihdi tee aptumſcho ſauli, tad gaiſt.—
Lai muhſcham tautas dwehſele kaiſt
Pehz ſaules, mihłàs ſaules.

Wezais rupuzis.

Reiſ dſihwoja wezs-wezs rupuzis,
Pils tumſchakâ kaktâ eelihdis;

Tik ilgi winſch ahrâ nenahza,
Lihdſ kurls, mehms, aklis palika,

Lihdſ tika pret wiſu-wiſu weenaldſigs,
Beſ gala ihdſigs un — ſaprahtigs.

Tad uſdewa winam, lai uſluhko,
Ka wiſur prahtibu eewehro,

Ka domas un runas un rakſteeni,
Ka wiſs-wiſs buhtu tik prahtigi,

Lai wiſs pa wezam paliktu ween,
Lai rimtos, kas aplam meklè un ſkreen.

Un uſtupàs wirſû rupuzis
Uſ wiſu, kas garâ bij uſdihdſis,

Winſch wiſu, kas dſihws bija, koda noſt
Un ſamaitaja, ko neſpehja koſt.

Zik tahli tas ketnam aiſſneedſa,
Ap winu apkahrt wiſs nonihka.

Bet aklam tik tauſtes aploks, tas ſchaurs,
Winſch neredſ, ka apkahrt ſalo maurs,

Ka maurâ pukes un kruhmi ſeed,
Kurls nedſird, ka tuhkſtoſchkahrt ſeedons dſeed.

Sehni wezi ar ſarineem kairina,
Winſch newarigs zifti iſſplauda.

Uſ winu wairs negreeſch wehribas,
Tam garam dſihwe aiſſteidſas.

Bet rupuzis ſawelkas niknumâ,
Pats ſewî maſs-maſinſch tſchokurâ,

Un raujas un raujas, lihdſ ſakaltîs,
Ja ſakaltis naw wehl, tad notiks tas drihſ.

Mehrens wehjinſch.

Pahr upi mehrens wehjinſch puhſch,
Un lihdſâ ſegâ wilni zelas, —
Ta wehtra naw, kas aplam gruhſch,
Ka wini ſchkihſt un plihſtot ſchkelas.

Mehs gribam aukas, kas brahſch,
Kas wilnus kà walnus gahſch —
Pahri, pahri!

Pahr upi bahlgans ſpihdums ſkrej,
Tam ſkati maigi pakal ſehro, —
Ta ſaule naw, kas nirbot dej
Un azis apſchilbinot ſwehro.

Mehs gribam ſauli, kas ſpeeſch,
Kas meegainàs azis greeſch —
Walâ, walâ!

Augons.

Sen ſirdis zeeſchot
Ehdas un ruhgſt,
Tur naids un ſchpetnums
Kà augons tuhkſt;

Wiſs maigums un mihļums
Ar gifti ir jaukts,
Swaigs dſihwes awots
Jr tekot traukts —

Juhs, juhs tee! Ko gauſchat —:
Kas buhs? Kas nahks?
Tik peeluhkojat,
Kad augons ſprahgs.

Lai nahk, kas nahkdams.

Schìs leelàs deenas tew leezinà,
Ka weens tu wairs neſtahwi klajumâ,

Ap weentuļo behrſu iſaudſis
Jauns ſwaiga ſila ſaļokſnis,

Pahr zirtumeem atkal pahrklahjees meſchs,
Uſ lauku ſpirgtu dwaſchu dweſch.

Zik tahļi behrſa galotne redſ:
Wisapkahrt nowadus ſaļums ſedſ —

Naw, naw tawas ilgas wihluſchas,
Naw weltas bijuſchas zeeſchanas;

Nu dſiļi elpu atņemas kruhts:
Lai nahk, kas nahkdams, nekas wairs naw gruhts.

Jaunais laiks.

Tas jaunais laiks, kas ſchalkâs trihſ,
Tas nenahks, ja laudis to newedìs;

Jk weenam ir rokas japeeleek,
Lai leelais darbs uſ preekſchu teek;

Jk weens lai to uguni kurina,
Kas wiſu paſauli ſaſilda;

Lai palihdſ katris to namu zelt,
Kur ween tik zilwezes laime war ſelt,

Kur katris ir eezelts ſaulitê,
Ar wiſeem kopâ gawilê.

Bet jaunais laiks, kas ſchalkâs trihſ,
Tas nenahks, ja laudis to newedìs.

Par ſpihti.

Kur ir ta wara,
Kas tew ko dara?

Ne muhſcham ne duſa!
Lai leetus, lai kruſa
Tew preti teek dſihti,
Tu trauzees par ſpihti!
Lai ſaltu, waj twihktu,
Wiſs apkahrt lai nihktu,
Tu trauzees par ſpihti —

Kur ir tahda wara,
Kas tewim ko dara?

Garam!

Garam, garam!
Naw manim walas,
Gar meſcheem, gar zeemeem —
Kas man tur dalas?

Garam, tik garam!
Lai nahk, kas nahkdams;
Pa ſneegeem, zaur dobem
Sirgs ſprauſlo krahkdams.

Garam, tik garam!
Stahw laime malâ:
Heijà! ſehd eekſchâ!
Un tahlak ſalâ!

Garam, tik garam!
Tu eſi mana,
Heij! heij! waj dſirdi,
Kà ſwani ſwana?

Garam, garam!
Zaur ſalu, zaur nahwi!
Heij! preti karam,
Luhk, kaujas kahwi.

Pahrpilns mehrs.

Waj wiſas ſchìs juhtas,
Kas kruhtîs tà jauzas,
Kas kuhſo un puto,
Uſ ahreeni ſprauzas,
War grahmatâ ſaſpeeſt,
War teikt, kà tàs ſauzas?

Tàs ſchaudas un rauſtas,
Tik jaudas tàs waldit;
Aug augumâ breeſtot,
Sirds trauku grib ſkaldit.
Sprahgt laukâ un mihlâ
Scho dſihwi grib ſaldit.

Nem kuhſoſcho ſirdi,
Nahz laukâ, nahz kaudîs:
Kwehl ſejas, mirdſ azis —
Tàs apſkaus, tàs baudìs,
Tàs muhſchigu koplaimi
Nahkotnei audìs.

Nahk jauna zilts.

Debeſs un ſaule
Un plaſcha juhra,
Slaikas preedes
Un ſahle un ſmilts —

Un ſtipra ſirds —
Tàs tew eekſch puhra:
Tew waſara tuwu,
Tiks gaiſchs un ſilts.

Dſeed preeku teem,
Kam zihņa ſuhra,
Duhz tawa juhra,
Nahk jauna zilts.

Tawa laime.

Tu ſawu ſajuhſmu dewi:
Nahks laiks un mihlès tewi;
Un ja tawas azis to neredſès,
Ja muhſcham ar' tewis nemihlès: —
Tu tomehr to darijis eſi,
Tu darbâ ſawu laimi neſi.

Mahſchigâ ſaſkanâ.

Nekas man newar kaitet,
Neka es nebaidos,
Es bojâ neaiſeeſchu,
Kaut ari nobeigtos.

Taî dikta juhras ſchalkâ
Un meſcha ſchnahkſchanâ,
Un wehtras wara balſî
Es ſkanu ſaſkanâ;

Taîs mahkonôs, ko weeſuls
Pahr ſemi wirpâs greeſch,
Taî ſtraumê ſchalzu lihdſi,
Kas putas kraſtâ ſweeſch;

Un kad no rihtus wehjinſch
Eet lehni paſtaigat,
Es wina dwehſmâ laiſchos
Juhs mihli ſweizinat.

Nahks wakars, dſiſîs ſaule
Un durwis zeeti wehrs:
Tas ſahrtais blahſmas ſpihdums
Pee ſewis mani twehrs.

Nekas man newar kaitet,
Neka es nebaidos:
Es bojâ neaiſeeſchu,
Kaut ari nobeigtos.

V.

Sarkanâ gaiſmâ.

Garâ, bahrgâ zihņâ
Aſſins leetus lihņâ.

Dseesma*).

Rokam, wedam un welam,
Jaunu zeetoksni zelam.

Veram walnus, tik veram,
Kahdu sew patwerssmi zeram?

Sitam akmenus, sitam,
Pamats un nams buhs zitam.

Rokam mehs, pagrabus rokam,
Paschi wehl eekschâ tur smokam.

Zehrtam mehs, kokus zehrtam,
Nedsihwot pascheem pa ehrtam.

Kalam tik, gruhscham tik, tehscham,
Salkumu, slahpes kad dsehscham?

Dseesma*).

Skatat bahlini, skatat mahsas,
Laujat, lai rit juhsu asaru lahsas,
Laujat, lai rit, us dselscheem lihst,
Lai dselschi mihksti top un rihst.

Atbalss.

Wai, wai muhsu mihlee!

Ko juhsu gaudas tik gausas?
Waj juhsu azis jau sausas?
Waj asaru lahsu jums ir tikween?
Daudz gadus jums jaraud buhs wehl ikdeen.

Atbalss.

Wai, wai muhsu mihlee!

---

*) Is kahdas lugas.
**) Is kahdas lugas.

Schîs rokas bij brihwas, nu waſchâs kaltas,
Aſinîs drehbes, un bij tik baltas;
No ſoleem dſelſchu ſprahdſes mums ſkan,
Juhs, brahļi, ſawas wehl nemanat gan.

Atbalſs.

Wai, wai muhſu mihļee!

Skatat, mahſiņas, ſkatat brahļi,
Mehs ſawus dſelſchus neſam tahļi;
Mehs ejam tahļi, mehs pahrnahkſim —
Jums zeret, teem drebet iſtahlim.

Atbalſs.

Wai, wai muhſu mihļee?

Zeetuma ſeenas.

Neredſet wairs zilweku ſejas,
Nedſ kà tee rauð, nedſ ſmejas,
Nedſ kà tee laipni mahj —
Duhmi wiſu klahj.

Kà wilzeens dahrdot garam aiſſchahwàs,
Balts autiņſch iſ loga wehl plandijàs
Wehl trokſni lehni norimſtam dſirdi:
Nu aiſſlehdſ ſawu weentuļu ſirdi.

„Waj neſchalz wehl ſarôs wehjſch!
„Waj nedreb lapiņas!"

Klau! rihbeens tahļſch un ſpehjſch;
Kriht durwis zeeti, wiſs nodrebas.
Tu neeſi meſchâ, ak, neſchalz wehjſch,
Un nedreb lapiņas — —
Tàs zeetuma ſeenas.

Launs ſapnis.

Mahkonu kalni
Speeda deenu.
Pahri pahr walni
Gar plato ſeenu
Leen ſihzina gaiſma,
Jtin kà ſagtos;
Tumſa un baiſma
Walda taîs druhmajôs kaktôs.

Kwehpuſchas ruhtis:
— Trihs — tſchetri plaukſti —
Mirdſ ſeena augſti;
Mitrums un pelejums noſpeeſch tur kruhtis.

Garſch galds tur pa widu wiszauri
Sarkani ſteepjas:
Apkahrt tam rehgojas peezi pauri,
Peezas nejaukas mutes ſcheepjas:
Diwi lapſas, diwi wilki, weens lahzis;
Aiſ durwim bars ſunu wehl nahzis.

Weens neſchpetnâ balſî kleedſ,
Ziti tam pakaļ ſpeedſ:
Tu noſeedſees,
Tu grehkoji,
Nu atſihſtees,
Ko dariji!
Suni aiſ durwim rej,
Weenâ balſî kauz un ſmilkſt un raudſ un ſmej:
— — — — — — — — — — —

Winſch neſauj mums koſt,
Rauj muhſu upurus noſt,
Eedrihkſtas uſ mums rahtees,
Sauz pret mums ſtahtees!
Winſch baida muhs,
Tà muhſu wara wehl gruhs!
Tu noſeedſees,
Tu grehkoji,
Nu atſihſtees,
Ko dariji!
Lai rauj muhs jods!
Bahrgs tew buhs ſods.

Ja es, es grehkoju pret jums,
Es teizu, ka ſagt ir noſeegums,
Ka nokaut un aplaupit ſawu brahli,
Naw kreetni un naw ideali.

Wehl wairak, — es atſihſtos labpraht,
Es leedſu pat ſweſchu mantu jums kraht,
Un kad juhs teizàt: mehs godigi pelnam,
Es atzirtu duſmâs, ka wiſs tas welnam.

Es ſargatees, wairitees mahziju,
Es duhſchu dewu un zeribu,
Es teizu, ka ſatrupis wiſs juhſu ehkâ,
Lai kà par winas ſtiprumu brehkà.

Es daudſ wehl tam lihdſi ko runaju,
Pat rupſch es tiku un lahdeju;
Tas aiſrahwa daudſus, bet drihſ juhs nahzàt
Un launuma zehloni projam wahzàt.

Nu ſodat mani, ja jums tas ſpehks
Un ja jums teeſcham ſagt naw grehks,

Wairs neeſmu weens, jau iſaudſis ſaunums,
Breeſt wiſur brihwais dſihwibas jaunums.

Nu ſodat mani, es gaidu jau,
Bet ko juhs tos plehſchat, kas wainigi naw,
Kà wilki bruhkat ſwehriſkâ garâ
Eekſchâ meerigi ejoſchâ barâ —

* * *

Te pehkſchņi wiſs ſajuka
Eekſch neganta trokſchņa mutuļa:
Waimanas kopâ ar gawilem
Wisapkahrt tuwu un iſtahlem.
Leeſmu ſaſtrehgums uſſprahga,
Pahr wiſu gaiſma iſlija.

No ſapņa es pehkſchņi uſtruhkos —
Jeb waj es wehl ſapnî atrodos?
Wehl, leekas, ſpeeſch ſapņa ſlogs — —
Nè! gaiſs jau ſwaigs — jau walâ logs!

Aiſ ſkadriņu logeem.

Maigâ ſmarſchâ kuhſt
Silta wehſmiņa —
Leega atmiņa
Manim garam pluhſt:

Balti ſeedi lihkſt
Saldi ſmarſchaini:
Widû kairigi
Sahrtas luhpas twihkſt...

Ahtri garam pluhſt
Leegà atmiņa: —
Zihņâ — uſwara.
Sapņu ainu guhſt.

Swehtwakars.

Preekſch kam tas wiſs?
Waj tur kahds prahts?
Ko mani liktens
Tà mahz, tà mahz.

Jk katru brihdi
Taî gaitâ eet, —
Kopſch ſaule lez,
Lihdſ ſaule reet;

Waj debeſs dſidra,
Waj leetus lihſt,
Waj ſeedons raiſas,
Waj rudens wihſt;

Waj waſaras wehrſmê
Kauli kalſt,
Waj ſeemas ſalâ
Lihdſ ſmaganam ſalſt;

Waj putekli jauzas
Un azis grauſch,
Waj zaurwehjſch ſtaigà,
Kas lozekļus lauſch;

Ikkatru brihdi
Taî gaitâ eet, —
Tik atelst un atkal
Sweedrus leet.

Wehl maſ eſot ſtrahdats,
Tà teeku rahts, —
Preekſch kam tas wiſs?
Waj tur kahds prahts?

Lai eſmu beſ darba,
Lai naw ko ehſt,
Waj tagad labak,
Kad tikko ſpehj dwehſt?

Es negribu wairs,
Es neeju lihdſ,
Lai weena pate
Sew maſchina dihz.

Lai ſkurſtens kuhp,
Ja war weens pats,
Lai ſprauſlo krahſne,
Lai ripo rats!

Lai greeſchas ſpole,
Lai ahmurs kaļ,
Lai wihle wihlè
Un akmens lai maļ.

Es ſawas rokas
Wairs neleeku klaht —
Zik daudſ tee weeni
Spehs paſtrahdat?

Mums ſchodeen duſa
Un ſwehtwakars,
Lai meeſa atgulſt
Un pazelas gars.

Ko liktens muhs
Tà mahz, tà mahz?
Mehs gribam dſihwot,
Kà praſa prahts!

Mehs gribam ehſt,
Mehs gribam dſert,
Un ſpreeſt un domat
Un laimi twert.

Stahw maſchina meerâ,
Buhs deeſgan ruhkt!
Stahw meerâ! mehs tewis
Wairs negribam luhgt.

Jſ rihklem krahſnis
Ugunis ſpłaus,
Spehks ſikſnas kà dſihflas
Puſchu raus.

Stahw meerâ! Nu klauſat,
Ko praſam mehs,
To iſpildit wiſu
Jums — wajadſès!!

Topi zeeta doma!

Topi zeeta doma! topi ſkanigs wahrds!
Kà ſmehdes lakts,
Kà wara ſwans.
Simts kaleju tewi muhſcham kal:
Smageem ahmureem wirſû brahſch
Pat leelais kalejs poſts,
Un kluſakâ korî
Lihkàs, wezigàs mahſas-behdas
No ſahneem paſlepus eeſit.

Topi zeeta doma!
Topi ſkanigs wahrds!
Nokaitis moku kwehlês balts,
Degts un ruhdits no leeſmu ſchalts;
Tew plehſchas wirſû wehrſmi puhſch,
Paſchâ karſtumâ tewi gruhſch,
Tewi krahſnî kaitè un ugunî ſweeſch,
Tewi ſimteem atmofferu ſpeeſch —
Topi ſobens, kas greeſch!

Topi aſa doma!
Topi niknis wahrds!
Topi ſkaidrs, lai ruhſa neſpehj koſt,
Lai wihrs tewi droſchi war ſahnôs joſt,
Ka akmens ſeenas wari zirſt,
Lai tehrauda bruņas un waſchas irſt —
Topi aſa doma,
Topi niknis wahrds!

Eela gahjeens.

Sneegs, leetus un kruſa,
Pehrkoni jau grauj —
Kur te wairs duſa?
Augſchâ wiſus rauj.

Pa eelam wisgaram
Putenis rinkus greeſch,
Bars pakaļ baram
Zits zitu ſpeeſch;

Pee durwim, pee logeem
Stahwgruhdam pilns kà bahſts,
Uſ jumteem, uſ ſchogeem
Noklahts kà klahſts.

Uſ preekſchu wiſs weļas,
Duhzot, ſchņahzot drahſch,
Putekļi ween zeļas,
Kur garam brahſch.

Spahrnôs wiſi zeļas,
Kà kraukļu bars,
Melns mahkons pahr upi weļas,
Atpuhſch tos ſeedoņa gars.

Pirmee apari.

Kà aiſturetas elſas kaklu ſchnaudſ,
Un ſirdi ploſa neſakamas ſchehlas:
Tik daudſ to krituſcho, tik daudſ, tik daudſ,
Wehl winu wahtis tſchuhlo ſarkanjehlas.

Jums wehrſmê duſmas twihkſt, ſirds kruhtîs klaudſ,
No ſmiltim dahrgàs aſins ſaſmelt wehlas,
Kas mehmâ ſtingumâ pehz ſoga ſauz.

Kà draudot iſdſiſuſchàs azis ſkatas,
No ſtihwà ſkata meeſas ſchalkâs kratas.

Dafi!*)

Zaur tewi jauna deena auſt,
Duſi pats, tagad duſi!
Neweenam nebuhs wairs ſehrot un gauſt,
Tu gahji tumſas waru lauſt, —
Roka guſ atkrituſi,
Duſi nu duſi!

Juht jaunu deenu elpojot,
Duſi pats, tagad duſi!
Lai ilgôs muhſchôs ſew meeru rod,
Kas wiſeem mums gaiſmu un laimi dod, —
Sirds tewim apkluſuſi,
Duſi nu, duſi!

---

*) Iſ kahdas lugas.

Mahſa waronu kapi.

Wiſi muhſchi mums winu wahrdus ſlehps:
Tee noſweeſti ſemê un kruhtîs ſchkehps,
Bet kruhts wehl zelas, wehl elkoni ſpeeſchas,
Un ſkats teem, kà aſmins, pretwarâ greeſchas.

Beſ wahrda tos kapâ eeſweeda,
Ar kahjam wehl ſemi peemina,
Nu, muhſcham tos ſmiltîs noſlehptus ſchkita,
Kas ſche par muhſu nahkotni krita.

Tee zelſees, — tahds ſpehks newar iſgaiſis buht:
Kas ſkar winu kapus, pats ſajuhſmu juht.
Un zelas kà warons no kapu weetas,
Brukt zihņâ, kaut rokas buhtu tam ſeetas.

Tos kapus, tos kapus peeminat,
Kur ſawus waronus atſtahjat,
Kad pagurſt prahts, kad atkriht rokas, —
Peeminat ſawu waronu mokas!

Tschuhska.

Kad Deewinsch sauli bij radijis,
Winsch teiza: „nu staigà tu, spihdeklis,
Un sasildi dsihwo kustonu
Ar wisu manu radibu.“

Tad saule gahja un sildija,
Ikweenu mihki apglauda,
Un wisas sirdis tai atwehràs,
Tàs draudsibâ silti eedegàs.

Bet tikai tschuhska weeniga
Muhschigi auksta palika,
Pee dsihwes ta nenem dalibas,
Ta usgluhnet ween tik nopuhlas.

Tad saulite sapihka breesmigi:
„Tu muhscham aukstais neleeti,
Kas sastaps tewi un nostìs,
Tam dewinus grehkus Deews atlaidìs.“

Nahwes pulks.

Warmahku nakts murgi.

Kluſa, mehma nakts,
Bahli mehneſs ſaigà,
Noſlehpums pa laukeem ſtaigà,
Gluhnot ſchauſmas ſtahw uſ wakts.

Tahli noſauz ſweſchada balſs,
Skan tik baigi, tik ſchehli —
Ko tu bailês maldees tik wehli?
Aukſti ſweedri — waj draud jau gals?

Sobi klab, drebuls iſ gultas trauz: —
Ko ta nakts ir tik breeſmigi mehma?
Deeſin, waj manim jau ſpreedumu lehma?
Klau! — waj iſleetà aſins tà kauz?

Breeſmigi mehma nakts,
Nobahlis mehneſs tikko ſaigà;
Smagi ſoli, — kas runà? — kas klaigà? —
„Atreebt nahkam: mehs ahmurs, tu lakts.“

Slepeni ſoli — nahwes pulks —
Waj tu tas eſi?
Trihſas un atmakſu neſi?
Skalà ſpeeduma mehmais tulks.

Ne weeta ſinama, ne laiks,
Waj ſehdu, waj eju, waj nakts waj deena, —
Par daudſàm dſihwibam weena —
Nekad wairs jautrs netaps mans waigs.

Bite, kas dſeł, ta mirſt —
Aķ ta neſin ne algas, ne baiłu,
Brihwa ſajuhſma — aķ, manu ſpaiłu! —
Neezigs rihks es, kas atmeſts irſt.

Breeſmas man deenu, un aķ, ſchì nakts!
Drebedams mehneſis ſaigà,
Noſlehpums pa laukeem ſtaigà,
Gluhnot ſchauſmas ſtahw uſ wakts.

Tomehr.

Jr wahrds — ſaukts: „Tomehr,"
To peeminat,
Kad wiſus jau nomahķtus
Domajat.

Bet nenahks tas laiks,
To neredſès,
Ka ſloga ſmagums
Tos noſpeeſt ſpehs.

Beſ ſpehka rokas
Teem nenoſlihgs,
Kaut ſlahpês un badâ
Eekſchas teem twihks.

Teem ſirdis zeetas,
Wàr ſpeeſt un ſpeeſt,
Tàs ſpeeſtas, mahķtas
Wehl tomehr breeſt:

Tàm wahrds ir: „Tomehr,"
To peeminat,
Kad wiſu jau nomahktu
Domajat.

War ſibens ſpert,
War pehrkons duhkt,
Tee nekritîs zelôs:
Lai ſchehlo luhgt.

Tee neleeks kaklus,
Nemuhſcham nè!
Lai pahrkahrees kalns
Tos apdraudè.

Teem wahrds ir „Tomehr,"
To peeminat,
Kad wiſus jau beigtus
Zerejàt.

LATVIJAS BIBLIOTEKA * VALSTS

Isnahkuschas un dabujamas wisôs grahmatu weikalôs schahdas grahmatas: 253.

Mehrneeku laiki. Kaudsites Matisa un Reina stahsts III. isdewums, brosch. . . . . 140 kap.
glihtâ kal. sehjumâ . . . . . 200 „
gresnâ isd. un eesehj. . . . . 500 „
Smaidi un asaras. Kaudsites Matisa sakopotais latw. dseju krahjums, III. isd. ar 800 dsejoleem un 85 dsejneeku gihmetnem glihtâ eesehjumâ . . . . . 350 „
gresnâ seltitâ eesehjumâ . . . . . 400 „
Jauna Rascha I.—VII. Labakee latw. originalraksti Teodora sakopojumâ, brosch. à . . . . . 80 „
gresn. eesehjumâ . . . . . 150 „
Kà es brauzu Seemelmeitas luhkotees. K. Skalbes pasaka . . . . . 25 „
Bruhklenaju wainags. J. Poruka stahsts . . . . 25 „
Dsimtbuhschanas atzelschana Kreewu walstî. Kaudsites Reina un Matisa, br. . . . . 60 „
glihti eesets . . . . . 110 „
Heinricha Heines dsejas labako dsejneeku tulkojumâ, sakopojis A. Bratschs, br. . . . . 50 „
gresni eef. . . . . 100 „
Grehzineeka sirds Ed. Treumana dsejoli, II. papild. isd., brosch. . . . . 50 „
eesets . . . . . 75 „
Latweeschu Dsejas Pagalms. Latw. labako dsejneeku originaldsejas, Janschewska sakopoj., glihtâ eesehjumâ . . 200 „
gresnâ eesehjumâ . . . . . 250 „
Ed. Weidenbauma dsejas, brosch. . . . . 25 „
Zeetumneeka sapni. K. Skalbes dsejas, II. isd., br. . 20 „
Kad ahbeles seed. „ „ II „ br. . 25 „
Japanu tautas pasakas. Tulk. K. Behrsinsch, br. . 25 „
Miruschâs dwehseles. N. Gogola. Tulk. Wisulis, br. 75 „
gresnâ eef. . . . . 150 „
Sidraba schkidrauts. Teiku drama 5 zehl. no Aspasijas weenk. isd. . . . . 50 „
gresnâ isd. . . . . 100 „
Zihnâ par badu un tumsibu Andr. Papahrdes apzerejums par tautsaimneezibu, br. . . . . 30 „
Par tautas preekschstahwibas formam Roschkowa 5 „
Dwehseles krehsla Aspasijas dsejas, eef. . . . . 100 „
Weentulibâ. E. Treumana dsejas, br. 50 k., gresnâ eef. . 100 „
Skanas is tahlumeem. K. Skalbes stahsts, br. . . . 25 „
Rakstneezibas teorija. A. Bratscha I. d. eef. . . . 50 „
Latw. rakstn. chrestomatija. T. Seiferta. I. d. eef. . 50 „
Wanems Imanta. G. Merkela teika, br. . . . . 25 „
Widsemes senatne. G. Merkela. . . . . (darbâ).

Apgahdajis J. Osols, Zehsis.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA
0310022781